

Aan Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland

<i>Datum</i>	<i>Bijlage(n)</i>	<i>Uw kenmerk</i>	<i>Ons kenmerk</i>
7 december 2018	2		2018/AH/121

Onderwerp
ONDER EMBARGO Rapport *Energie in transitie*

Geachte leden van Provinciale Staten,

De Randstedelijke Rekenkamer heeft samen met de vier andere provinciale Rekenkamers een onderzoek uitgevoerd naar energietransitie.

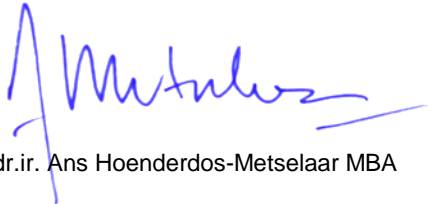
Het resultaat van dit onderzoek, het rapport *Energie in transitie*, het bijbehorende persbericht en deze brief, zijn vanaf 14 december 2018 te vinden op onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl. De onderliggende 'Feitennota Energietransitie Zuid-Holland', die de procedure van feitelijk wederhoor heeft doorlopen, kunt u vanaf die datum ook vinden op de website. Wij verzoeken u vriendelijk er rekening mee te houden dat de stukken tot deze datum niet openbaar zijn.

In het rapport doen de Rekenkamers aanbevelingen voor de manier waarop Provinciale Staten hun rol bij energietransitie kunnen invullen. Ook hebben de rekenkamers aanbevelingen geformuleerd om in de toekomst beter zichtbaar te kunnen maken wat de bijdrage van de provincies is, om te zorgen dat provincies van elkaar kunnen leren en om te kunnen sturen op doelen die veelal ver in de toekomst liggen. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van het rapport.

Onderaan deze brief is de reactie van Gedeputeerde Staten op het rapport opgenomen. Wij danken GS voor hun reactie. Wij zijn verheugd dat zij de aanbevelingen in grote mate onderschrijven. De reactie van GS geeft geen aanleiding tot het maken van nadere opmerkingen. De behandeling van het rapport in Provinciale Staten zien we met belangstelling tegemoet.

Desgewenst zijn wij graag bereid onze bevindingen mondeling te komen toelichten dan wel een presentatie over de onderzoeksresultaten te verzorgen.

Met vriendelijke groet,

dr. ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA

bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer

Bijlage Reactie Gedeputeerde Staten

Randstedelijke Rekenkamer
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam
p/a
info@randstedelijke-rekenkamer.nl

Gedeputeerde Staten

Contact
J.B. Geerders
T 070 - 441 73 66
jb.geerders@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder
Ons kenmerk
PZH-2018-670989640
Uw kenmerk
2018/AH/116
Bijlagen
-

Onderwerp
Reactie in het kader van Bestuurlijk Wederhoor
onderzoek Energie in transitie.

Geachte heer, mevrouw ,

Op 9 november 2018 hebben wij de gezamenlijke bestuurlijke nota 'Energie in transitie' van de vijf provinciale rekenkamers en de Feitennota Energietransitie Zuid-Holland ontvangen. We hebben uw rapporten met belangstelling gelezen. U vraagt ons om een reactie in het kader van bestuurlijk wederhoor. Onderstaand treft u onze reactie aan.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de bustijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Aanbevelingen aan GS	Reactie aanbevelingen 2 t/m 4
<p>2. Bepaal de weg richting einddoel en stel tussendoelen op. Dat zorgt ervoor dat de opgave concreet en behapbaar wordt.</p> <p>3. Reken door wat het ingezette instrumentarium oplevert aan energiebesparing, productie van hernieuwbare energie en CO₂-reductie en/of betrek expert judgement bij aanvang van het (nieuwe) energietransitie programma.</p> <p>4. Stuur zowel op provinciaal niveau als voor de regio's in de Regionale Energiestrategieën aan op:</p> <ul style="list-style-type: none">a. het zoveel mogelijk hanteren van dezelfde terminologie als het gaat om het formuleren van de ambities ten aanzien van energietransitie. Aansluitend bij Europese en landelijke afspraken gaat het om:<ul style="list-style-type: none">◦ Opwekking hernieuwbare energie (in PJ en als % van het finale gebruik)◦ Energiebesparing (in PJ en als % van het finale gebruik)◦ CO₂-reductie (in tonnen)b. het gebruik van vergelijkbare eenheden en	<p>In het kader van het aanstaande nationale Klimaatakkoord worden richtinggevende afspraken voorbereid, die ook voor de provincie kaderstellend en richtinggevend zijn. Op basis van dit akkoord zullen we de doelen en tussendoelen uit onze Energieagenda 2016-2020-2050 Watt Anders herijken en het instrumentarium doorrekenen op CO₂-reductie, energiebesparing en productie van hernieuwbare energie. Waar nodig zal expert judgement worden ingezet.</p> <p>De (ver)nieuw(d)e versies van de Regionale Energiestrategieën (RES) zullen hier op aansluiten, qua maatstaven, eenheden, referentiejaren en in het Klimaatakkoord vast te leggen ijkmomenten. In IPO-verband zijn wij reeds betrokken bij een project om data en rekenmethodieken op elkaar af te stemmen. Voor de zomer van 2019 zullen wij de geactualiseerde Energieagenda vaststellen, waarin het voorgaande in het beleid wordt verankerd.</p>

Ons kenmerk
2018 Energietransitie

<p>referentiejaar in de te formuleren ambities c. gelijke ijkmomenten in de periode tussen 2020 en 2050, bijvoorbeeld elke 5 jaar d. pak dit zoveel mogelijk in IPO-verband op.</p>	
<p>5. Maak gebruik van de landelijke Klimaatmonitor voor het in beeld brengen van effecten en voorzie PS daarnaast van informatie waaruit de inzet van de provincie en de resultaten daarvan blijkt. 6. Sluit met de indicator CO₂-uitstoot zoals opgenomen op waarschaatje.nl (en de landelijke klimaatmonitor) aan op de in het BBV opgenomen indicatoren. 7. Stel via het IPO aan het ministerie van BZK voor om twee indicatoren toe te voegen aan de indicatoren die alle provincies gebruiken voor het thema energietransitie, te weten: a. Omvang van finale energiegebruik in TJ en als percentage ten opzichte van het energiegebruik in 1990 b. Omvang van hernieuwbare energie als percentage van het finale energiegebruik.</p>	<p>Reactie aanbevelingen 5 t/m 7 De informatievoorziening aan PS is reeds gebaseerd op de landelijke Klimaatmonitor. Daarnaast voorzien we in informatie via de Staat van Zuid-Holland. De CO₂-uitstoot is als absolute indicator reeds opgenomen. Voor provincies zijn de emissies in 1990 niet bekend, een percentage t.o.v. 1990 kan daardoor niet worden berekend op provinciale schaal. De twee absolute indicatoren ad 7 zijn reeds onderdeel van onze monitoring, het relatieve energiegebruik (7a) zal worden toegevoegd.</p>
<p>8. Maak interprovinciaal afspraken over het labelen van middelen voor energietransitie, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële impuls provincies geven aan de energietransitie</p>	<p>Reactie aanbeveling 8 In 2017 zijn met de Vernieuwing BBV de taakvelden ingevoerd. Provincies en gemeenten zijn verplicht om, naast de eigen begrotingsindeling, baten en lasten te presenteren in de categorieën van de taakvelden, om daarmee de vergelijkbaarheid van provincies en gemeenten te bevorderen. Zie hiervoor CBS StatLine en pagina 302 van de Begroting 2019 van de provincie Zuid-Holland. Er is geen specifiek taakveld voor energietransitie, maar wel voor duurzaamheid. Het daarom aan te bevelen om energietransitie als apart taakveld te introduceren. Kortom, een wijziging van de ministeriële regeling taakvelden. Dit heeft de voorkeur boven een andere vorm van labelen van uitgaven omdat hiermee voortaan van alle provincies en gemeenten de baten en lasten op dit onderwerp door derden kunnen worden geraadpleegd. Bovendien is de naleving van deze afspraken automatisch geborgd omdat het financieel toezicht door respectievelijk BZK en de provincies toetst op naleving van het BBV. NB: De taakvelden houden enkel rekening met baten en lasten van de provincies zelf. Over middelen die extern zijn ondergebracht in</p>

Ons kenmerk
2018 Energietransitie

	fondsen zal apart moeten worden geïnformeerd.
9. Zet in op een gezamenlijke leeragenda door middel van interprovinciale evaluaties van instrumenten. Zo ontstaat inzicht in de faal- en succesfactoren van provinciale instrumenten voor de energietransitie.	Reactie aanbeveling 9 Wij zullen ervoor pleiten dit in IPO-verband gezamenlijk op te pakken.

Wij wijzen u er op dat wij op deze brief geheimhouding hebben opgelegd op grond van artikel 55 van de Provinciewet tot het moment dat u de gezamenlijke Bestuurlijke Nota en een bijlage met onze reactie en eventueel nawoord van u, heeft aangeboden aan Provinciale Staten van Zuid-Holland, onder gelijktijdige toezending aan ons.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
plv. secretaris,

plv. voorzitter,

drs. G.M. Smid-Marsman

F. Vermeulen